

שאלה: אני אשה עובדת ומצליחה להביא פרנסה לבית. יש לנו משכנתא גבוהה לשלם לבנק כל חודש, וההכנסה שלי עוזרת הרבה לפרוע חוב זה. בלי כוונה תחילה נכנסתי להריון. זה מאד לא נוח לי, כי בתפקיד שלי צריכים לי כל ימות השנה, ולקחת חופש לידה מפריע לסדרי עבודות המשרד. האם מותר לי להפיל העובר ולהפסיק ההריון?

תשובה: אמנם יש אופנים שמותר, אבל בדרך כלל זה איסור. קשה לצמצם הכל תוך מאמר קצר אבל יש אריכות ביאור למקורות האיסור ב"אנציקלופדיה הלכתית רפואית" של הרב אברהם שטיינברג (ח"ב עמ' 771-752) שהביא דיעות רבות בנושא זה. וגם הרב אליקים אלינסון תיאר בקצרה מיגוון הדיעות (סיני, מהד' מוסד הרב קוק, גליון ס"ו עמ' ל"ב, מאמר "העובר בהלכה").

על קצה המזלג נבטא זאת כך: העובר יש בו נפש (לפי הרבה מהפוסקים). אף שאין עונש מיתה למי שהורג אותו, אבל יש בכל זאת עבירה (תוספות על סנהדרין נט, א). ובכן בלי סיבה מספקת אין לבצע הפלה.

מה יכולה להיות סיבה מספקת? ודאי כאשר צפוי ספק סכנת חיים להאם, מותר להפסיק ההריון. גם אם ע"י המשך ההריון עלול להינצח מחלה נפשית לאשה, יש שהתירו להפיל (שם באנציקלופדיה, עמ' 767). נוסף על כך כותב הרב שטיינברג (בעמ' 768) "במקרים שההריון מחמיר את המצב הבריאותי של האשה, אך לא מסכן את חייה, כגון החרפה במחלת לב או מחלת כליות, אבל ללא סיכון החיים, הדבר תלוי במחלוקת אם איסור ההפלה היא מן התורה או מדרבנן. לשיטת הסוברים שהאיסור הוא מן התורה אסור לבצע הפלה. ולשיטת הסוברים שהאיסור הוא מדרבנן, מותרת ההפלה. ובפרט כשיש אפשרות לצרף טיעונים-להקל אחרים כגון הריון שהוא פחות מארבעים יום, או ע"י סם. באופן דומה יש לשקול הריונות תכופים זה אחר זה כשהאשה חלשה מאד, או כשהיא סובלת מאַנְמִיָה או כשהיא מניקה. ובכל מקרה תפנה לשאול שאלה מרב פוסק, כי יש לשקול כל מקרה לגופו, הן מבחינה גופנית והן מבחינה נפשית" (ראה שם הערה 253, קבוצה גדולה של פוסקים שדנו בזה).

יש עוד סיבת היתר אם ע"י בדיקת אולטרה-סאונד ניכר שהעובר יִלָּד עם מום חמור, או שְׁכָּלִי או גופני. דנתי בזה במאמרי ב"תחומין" כרך כ"ה (עמ' 64). אמנם הרב משה פיינשטיין מחמיר אף בזה, אבל הרב ולדנברג (ציץ אליעזר) הרב עובדיה יוסף, הרב שאול ישראלי ועוד, התירו בתנאים מסוימים (עיין שם).

אבל לא מצאנו אף אחד מהפוסקים שנחשבו מוסמכים בעולם התורה, שיתיר הפסקת הריון למען ריוח כספי, או למען הַמְשָׁךְ "קְרִיָּה" לאשה.

לכן בנידון שאלתך אני עונה שאת צריכה לראות את הצד החיובי שיש בהולדת צאצאים. ראשית כל, כי את מוסיפה נפש יהודי לעם ישראל, שהיא מצוה גדולה. כי למען כבודו של הקב"ה, כל אדם שנולד לישראל מוסיף תהלה ותפארת. חז"ל אסרו למכור ספר תורה, אפילו מי שאין לו מה יאכל, אלא יסתמך על כספי צדקה ואל ימכור ספר קדוש. אבל למען "פרו ורבו" התירו. לא די בזה, אבל שמחה גדולה יש לכל הורה, כאשר בניה ובנותיה יגדלו ויהיו מוצלחים, כמה תשמחי! כמה תתפארי בכל אחד ואחד מהם! וככל שתעניקי להם טיפול מסור, כך אהבתך אליהם תגדל יותר ויותר. זו היא תופעה פסיכולוגית. אל תהיי שקועה רק בהוה. תדעי שיש מציאות ממשית של העתיד!

בענין יחס המעביד אליך, מעוגן בחק שאין ביכולתו לפטר אותך מחמת הריוןך. וגם בחדשי-העדרותך אפשר למצוא ממלא-מקום למלאות באופן זמני את תפקידך [אולי אחד מהצוות-העובדים במשרדך]. גם אחרי הלידה יש "מעונות" שיטפלו בילדים, למען אמהות עובדות. אל תראי שחורות מפני הריוןך. ה' ברך אותך ביכולות נשית, בכלים נאותים להביא חיים חדשים לעולם. אל תכחישי את סגולתך העליונה. ובכן אל תקפחי נשמה טובה מלבוא לעולם.